

GYMNASIEREFORMEN I ETT NÖTSKAL

Reformen av grunderna för gymnasiet läroplan (GLP 2019) hänför sig till en mer omfattande reform av gymnasieutbildningen. Dess mål har varit att utveckla framtidens gymnasieutbildning till en utbildningsform som är betydelsefull för samhället och meningsfull för de studerande, som stärker deras mångsidiga och specifika kompetenser och som är tillgänglig på lika villkor på olika håll i Finland. Centrala utvecklingsobjekt i reformen har bland annat varit flexiblare studiestrukturer, specialundervisning och annat stöd för lärande samt övergångsskedet mellan gymnasieutbildningen och de fortsatta studierna. Målet har varit att göra studierna samt övergången till fortsatta studier och arbetslivet smidigare, varvid handledningens betydelse framhävs i gymnasiestudierna. Målsättningarna gäller också gymnasiernas internationalisering och samarbetet med högskolor, arbetslivet samt andra gymnasie- och utbildningsanordnare. I samband med gymnasier reformen förnyades både gymnasielagen (714/2018) och lagen om studentexamen. (502/2019) och de förordningar som anknyter till lagarna.

Mellanbetyg – Hur har GLP 2019 -reformen framskridit under de två första läsåren?

Inledning

I början av läsåret 2021–2022 tog gymnasierna i bruk nya läroplaner både för unga och vuxna (GLP 2019: Utbildningsstyrelsen, 2019a; Utbildningsstyrelsen, 2019b). Beredningen och ibruktagandet av de lokala läroplanerna inföll i ett intensivt tidsskede. Samtidigt genomfördes förändringar i bland annat studentexamen och i högskoleantagningen, och en utvidgning av läroplikten förbereddes. Den nationella läroplansreformen var en omfattande och storskalig process som dessutom påverkades av den strama tidtabellen och de förändringar i vardagen som coronapandemin orsakade.

I NCU:s senaste rapport om gymnasier reformen *Lukiokoulutus uudistuu – uudistuvatko lukiot?* (Saarinen m.fl. 2023) utvärderades beredningen och ibruktagandet av gymnasiet läroplaner. I denna kortare publikation beskrivs reformprocessens framskridande i gymnasierna under de två första läsåren. Publikationen beskriver de nationella resultaten på ett allmänt plan, och ger även en inblick i reformprocessen för de svenskspråkiga gymnasiernas del. Publikationerna är en del av NCU:s omfattande utvärdering av gymnasier reformen (LUKA), som genomförs 2022–2024. Utvärderingen fokuserar på hur väl målen för gymnasier reformen uppnåtts, och i synnerhet hur väl ibruktagandet av gymnasiets nya läroplaner framskridit.

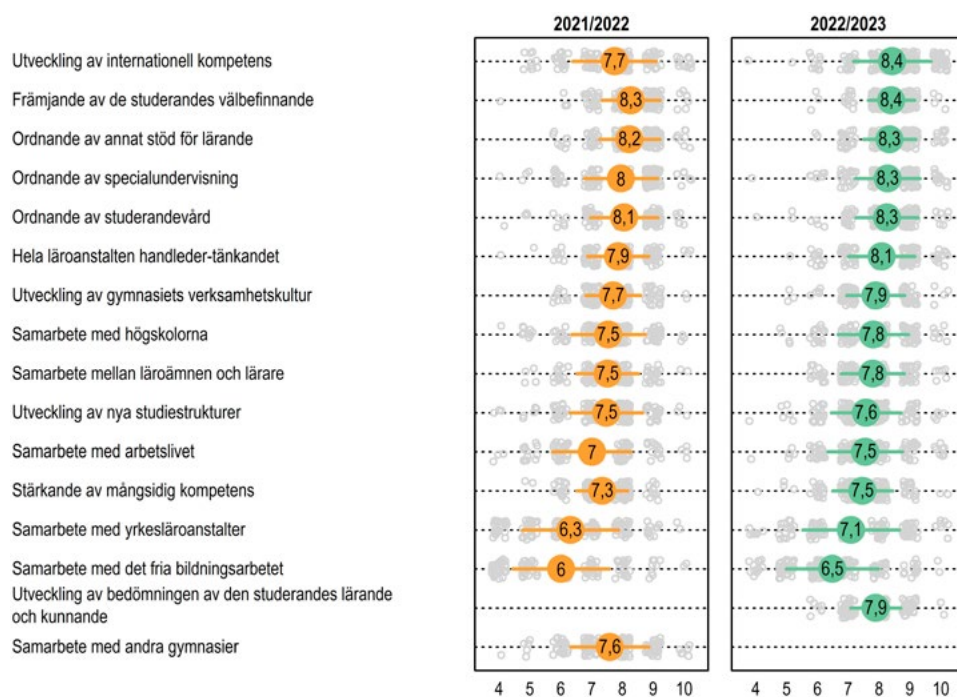
GLP-reformen framskrider väl, men i varierande takt

Utvärderingen följer med hur reformen framskrider under perioden 2022–2024. Som en del av uppföljningen har gymnasierna i slutet av varje läsår ombetts bedöma läget beträffande reformens centrala delområden. I bedömningen har gymnasierna använt skolvitsordsskalan 4–10¹.

I figur 1 presenteras ”mellanbetygen” som bygger på gymnasiernas bedömningar för de två första läsåren av GLP-reformen. Mellanbetyget för läsåret 2021–2022 är till vänster och mellanbetyget för läsåret 2022–2023 till höger. Figuren visar medeltalen för alla gymnasier beträffande varje enskilt delområde, och även hur de enskilda gymnasierna bedömt läget. De enskilda gymnasiernas vitsord är markerade med små gråa cirklar. Medeltalen är markerade med orange och grön färg.

¹ Enkäten våren 2022 besvarades i regel av små grupper som bestod av rektorer, biträdande rektorer och prorektorer, lärare, studiehandledare och övrig personal. Våren 2023 skickades en kort uppföljningsenkät till samma gymnasier som enbart rektorerna besvarade.

De små grå cirklarna vittnar om att de olika gymnasierna ansett sig vara i mycket varierande skeden beträffande reformens olika delområden under de två första reformåren. Riktningen för reformen är densamma för alla, men gymnasierna framskrider i olika takt.

FIGUR 1. Gymnasiernas bedömningar av genomförandet av gymnasierreformens olika delområden med skolvitsorden 4–10 i slutskedet av det första och andra läsåret (n(2022) = 141; n(2023) = 153)

Medeltalet för alla de delområden av gymnasierreformens som presenteras i figuren under det första läsåret är 7,5, vilket kan tolkas som ett slags allmänt vitsord för genomförandet av reformen. Medeltalen för de olika delområdena (orange cirklar) låg mellan 6,0 och 8,3.

I slutet av det andra läsåret är medeltalet något högre – 7,8 – vilket ligger nära vitsordet åtta, d.v.s. nivån god. Medeltalen per delområde varierar mellan 6,5 och 8,4 (blåa cirklar). I de svenskspråkiga gymnasierna har medeltalen varit något svagare än i de finskspråkiga gymnasierna: Första året 7,3 (alla 7,5) och andra året 7,3 (alla 7,8).

Förändringar från det första till det andra läsåret

Reformen framskrider stegvis. Medeltalen för gymnasiernas självvärdering var högre år 2023 inom alla delområden än 2022. Inom många delområden var skillnaderna dock mycket små (0,1–0,3 vitsord).

Det första läsårets resultat tyder särskilt på att olika samarbetsformer varit utmanande att genomföra. Våren 2022 bedömde gymnasierna att de lyckats sämst i samarbetet med det fria bildningsarbetet (6,0) och yrkesläroanstalterna (6,3). Dessa samarbetsformer fick även det svagaste omdömet när det gällde beredningen av de lokala läroplanerna (Saarinen m.fl. 2023, 56–57). Även samarbetet med arbetslivet (7,0) fick svaga vitsord av gymnasierna jämfört med de andra delområdena.

INFORMATIONSSAMLINGEN

I utvärderingens första skede våren 2022 genomfördes en enkät för gymnasier som valdes ut genom ett stratifierat, systematiskt slumpmässigt urval. De 186 gymnasier som valdes ut representerade alla gymnasier i Finland på ett heltäckande sätt med tanke på deras geografiska läge och antal studerande. Urvalet omfattar både finsk- och svenskspråkiga gymnasier. Enkäten skickades till rektorerna, som svarade på enkäten tillsammans med läroanstaltens personal. Respondentgrupperna bestod av rektorer, biträdande rektorer och prorektorer, lärare, studiehandledare och övrig personal. (Saarinen m.fl. 2023.) Våren 2023 skickades en kort uppföljningsenkät till samma gymnasier som rektorerna ombads besvara.

Av urvalsgymnasierna besvarade 142 (76 %) gymnasier enkäten våren 2022, och 152 (82 %) gymnasier besvarade rektorsenkäten våren 2023. Sammanlagt 113 (61 %) gymnasier besvarade båda enkäterna. De svenskspråkiga resultaten bygger på svar från 18 gymnasier våren 2022, och 12 gymnasier våren 2023.

Enligt gymnasiernas självutvärderingar verkar dock dessa samarbetsrelaterade delområden ha utvecklats mer än flera andra områden från det första till det andra läsåret. Våren 2023 gav rektorerna samarbetet med yrkesläroanstalterna medeltalet 7,1 (förbättring 0,8 vitsord), samarbetet med arbetslivet medeltalet 7,6 (förbättring 0,6 vitsord) och samarbetet med det fria bildningsarbetet medeltalet 6,5 (förbättring 0,5 vitsord). Samarbetet med yrkesläroanstalterna och det fria bildningsarbetet upplevdes kanske inte som så relevant, särskilt inte i början av reformen. Det kan också hända att efterdyningarna av coronapandemin försvårade samarbetet ännu våren 2022, även om pandemin och dess begränsningar också utvidgade möjligheterna till distanssamarbete.

Trots den positiva utvecklingen får samarbetet med yrkesutbildningen och det fria bildningsarbetet relativt svaga betyg av rektorerna i förhållande till andra delområden. Detta tyder på att dessa samarbetsrelaterade mål för gymnasierreformen ännu inte uppnåtts på önskat sätt. Det bör dock sägas att det förekom stor variation mellan gymnasierna. De lokala förhållandena och förutsättningarna påverkar möjligheterna för samarbete. Till exempel i stora gymnasier försvårade coronapandemin genomförandet av GLP-reformen mer än i små gymnasier, vilket åtminstone delvis kan förklaras med att det i städerna förekom relativt mycket distansundervisning som dessutom pågick länge. (Saarinen m.fl. 2023.)

Samarbetet med högskolorna bedömdes vara något bättre än det övriga samarbetet (medeltal 7,5) redan våren 2022. Inom högskolesamarbetet ser man mindre utveckling än beträffande det övriga samarbetet: förändringen till våren 2023 var endast 0,3 vitsord (medeltalet för våren 2023 var 7,8).

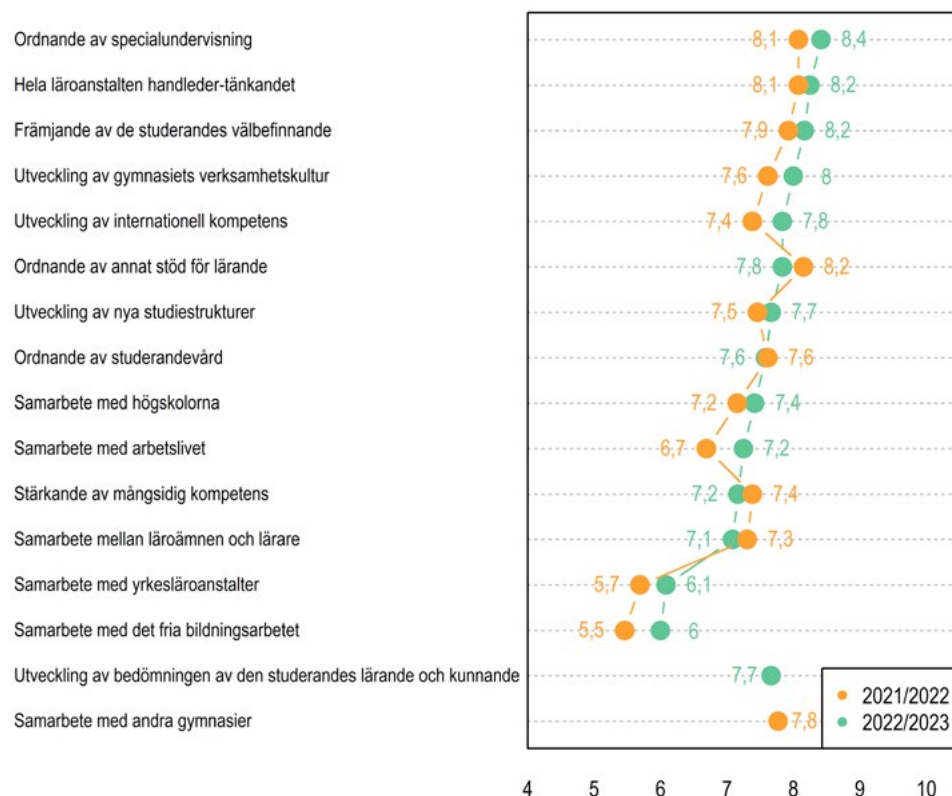
I slutet av det andra läsåret framstår en tydlig förändring inom delområdet internationell kompetens: 2022 var medeltalet 7,7 och våren 2023 var det 8,4 (förändring 0,7 vitsord). Bakgrunden till den positiva utvecklingen torde vara att begränsningarna slopades efter coronapandemin, vilket igen gjorde det möjligt att genomföra internationella studerandebesök efter en paus på några år. Det finns dock stora skillnader mellan gymnasierna även i fråga om genomförandet av målen med internationell kompetens. En del av gymnasierna har redan långa traditioner och existerande internationella nätverk, medan en del av gymnasierna först på senare år börjat stärka sin internationella aktivitet.

Redan i slutet av det första läsåret bedömde gymnasierna att de lyckats mycket bra med att främja de studerandes välbefinnande (8,3) och med att ordna annat stöd för lärande (8,2). Gymnasierna bedömde också att de lyckats bra med att ordna elevvård (8,1) och specialundervisning (8,0). Det här förklaras delvis av att detta är centrala teman i gymnasierreformen; gymnasielagen förpliktar till specialundervisning i gymnasierna, och gymnasieelevernas välbefinnande har över lag varit starkt framme i samhällsdebatten. Det är dock skäl att observera att gymnasiernas bedömningar av dessa delområden förändrades relativt lite från 2022 till 2023 (ändring 0,1–0,3 vitsord).

Flera olika utredningar har aktualiserat utmaningar med de studerandes välbefinnande (se t.ex. Gymnasiebarometern 2022; Enkäten Hälsa i skolan 2023). Denna utvärdering visar att man satsat relativt mycket på att främja de studerandes välbefinnande. Satsningarna berättar emellertid inte om åtgärderna haft en önskad effekt på de studerandes välbefinnande. Beträffande specialundervisningen bedömde de stora gymnasierna att de lyckats bättre med specialundervisningen än de små gymnasierna (Saarinen m.fl. 2023). Under de höranden som ordnats med speciallärarna under utvärderingsprojektet har det framgått att specialundervisning också ordnats med projektmedel eller s.k. ”coronapengar”, vilket på sikt inte är en hållbar lösning.

Utvecklingen i de svenskspråkiga gymnasierna

Figur 2 nedan visar att medeltalen för de svenskspråkiga gymnasiernas självvärdering år 2023 var högre inom de flesta delområden än 2022. Det tyder på att reformen också ser ut att framskrida rätt väl i de svenskspråkiga gymnasierna. Förändringarna är dock rätt små, och beträffande några enskilda delområden ser utvecklingen aningen oklar ut. Delområdena är rangordnade enligt medeltalen för det andra läsåret.

FIGUR 2. Medeltalen för de olika delområdena i gymnasierreformen i slutet av det första och andra läsåret i de svenskspråkiga gymnasierna (gymnasierna 2022, n = 18, rektorerna 2023, n = 12)

Rangordningen mellan delområdena är mer eller mindre densamma under läsåren 2021–2022 och 2022–2023. Det tyder på att siffrorna möjligtvis beskriver ett slags allmänt läge. De delområden som förändrats mest är bland annat gymnasiernas samarbete med det fria bildningsarbetet, yrkesläroanstalterna, arbetslivet och utvecklingen av internationell kompetens (0,4–0,5).

Denna positiva utveckling har att göra med att det över lag blev lättare att samarbeta efter att pandemins undantagsförhållanden lättade under och efter det första läsåret. Siffrorna för några av samarbetsformerna är ändå rätt låga, vilket ger en signal om att det säkert finns saker som kunde utvecklas i de svenskspråkiga gymnasierna. Samarbetet med högskolorna ligger till exempel på nivån 7,4 och samarbetet med arbetslivet på nivån 7,2 i slutet av det andra läsåret. Det finns också något i det interna samarbetet i gymnasierna som ser ut att stanna på stället; samarbetet mellan läroämnen och lärare har inte riktigt utvecklats under reformens första år.

Bland de delområden som sticker ut positivt i slutet av det andra läsåret finns bland annat specialundervisningen (8,4) och ordnandet av annat stöd för lärandet (8,2). Också främjandet av de studerandes välbefinnande, hela läroanstalten handleder-tänkandet och utvecklingen av verksamhetskulturen har bedömts relativt högt (8,0–8,2).

Man kan allmänt taget säga att gymnasierna under det andra läsåret kunnat utnyttja det första läsårets erfarenheter. En del har till exempel gjort nödvändiga ändringar eller fortsatt att utveckla beprövade verksamhetssätt. Det verkar också som om gymnasierna tagit tag i delområden som fick mindre uppmärksamhet i det tidigare skedet av reformen. Det andra läsårets mellanbetyg visar antagligen på en mer allmän bild och fördelning mellan starka och svaga delområden inom gymnasieutbildningen. Mellanbetyget avslöjar också vilka utvecklingsområden som även i fortsättningen kräver uppmärksamhet.

Rektorernas synpunkter på genomförandet av reformen

Gymnasiernas rektorer ombads i en öppen fråga berätta med egna ord om olika framgångar och utmaningar i slutet av det andra reformåret 2022–2023. De öppna svaren vittnar om gymnasiernas brokiga verkligheter samt vissa återkommande utmaningar i genomförandet av reformen.

Tanken om att läroplansreformen är en process upprepas i rektorernas svar. Det kan till exempel handla om att framskrida med små ”kycklingsteg”, som en rektor uttryckte det. Under det andra läsåret har genomförandet av läroplanen klart framskridit, även om gymnasierna fortfarande har mycket att göra. Övergångsperioden mellan den föregående läroplanen (GLP 2015) och den nya läroplanen (GLP 2019) påverkar också fortfarande: gymnasieutbildningen genomförs i sin helhet enligt den nya läroplanen först under det tredje läsåret 2023–2024.

I slutet av det andra läsåret kommenterade rektorerna läget bland annat på följande sätt:

Det andra året går redan betydligt bättre, och nu kan vi göra ändringar i utbudet av studieavsnitt under det första och andra gymnasieåret. Specialundervisningen och stödformerna börjar etablera sig. Ämneslärares och grupphandledarnas engagemang i handlednings- och stödformerna förbättras hela tiden. (Gymnasierektor 62)

Under detta läsår har vi ännu levt i samexistens med både den gamla och den nya GLP. Genomförandet av GLP klarnar så småningom när alla åldersklasser studerar enligt den nya GLP. (Gymnasierektor 30)

Genomförandet har gått bra. I januari -23 tog vi som ännu ett utvecklingsområde att kombinera studier enligt 1, 2 och 3 studiepoäng i en smidigare arkitektur för studieavsnittet. (Gymnasierektor 108)

De nya studieavsnitten verkar fungera, nu har vi kört igenom två år och har det tredje på kommande. (Gymnasierektor 92)

Rektorerna funderar i sina svar på hur långsamt det går att tillägna sig de nya begreppen. Begreppen från den föregående läroplanen lever fortfarande kvar i gymnasiernas vardagsdiskussioner, och det händer att nya och gamla begrepp blandas ihop. Förväxlingarna

är naturliga eftersom den föregående GLP fortfarande användes parallellt med den nya GLP under läsåret 2022–2023. Det behövs tid och gemensam diskussion för att reflektera över, förklara och ta i bruk de nya begreppen (t.ex. studieavsnitt och moduler).

De nya termerna har inte rotat sig i gymnasiets terminologi. Vi pratar fortfarande om kurser. Olika långa studieavsnitt försvårar också planeringen av studierna/studieutbudet. Med jämna studieavsnitt skulle det vara betydligt lättare att ordna undervisningen. Det skulle behövas en ändring i det här. Jag förstår reformen, men i praktiken försvårar den planeringen och binder (och inskränker) de studerandes val. (Gymnasirektor 122)

Terminologin är fortfarande en utmaning – det är så mycket lättare att tala om kurser än om studieavsnitt! Även studiehelheter i olika storlekar krånglar till vardagen både för lärare och studerande. Reformen av studentexamen har dessutom medfört en stor omvälvning på gymnasiefältet, så det vore mycket önskvärt att lugna ner situationen. (Gymnasirektor 115)

De strukturella förändringarna orsakar huvudbry i gymnasierna även efter det andra läsåret. Moduler i olika omfattningar upplevs försvåra genomförandet av studieavsnitten och göra det svårare att göra upp scheman och läsordningar. Problemet handlar också om att studieadministrationssystemen inte lämpar sig för att hantera mångfalden av studieavsnitt med olika omfattningar.

Vi övar ännu på det praktiska genomförandet av omfattande studieavsnitt på 4 studiepoäng. Studieavsnitt i lång matematik på 3 studiepoäng överskrider periodgränserna, även genomförandet av dem kräver noggrannhet. Trots utmaningarna har den nya GLP tagits i bruk och vi går framåt. (Gymnasirektor 30)

Jag anser att reformen av GLP var mycket misslyckad. Onödigt, extra arbete och förvirring orsakas av olika långa studieavsnitt, moduler mm. En helt onödig reform till denna del. Ändringen av gymnasielagen och att det vi fick specialundervisning till gymnasiet var en bra reform. (Gymnasirektor 1)

Det finns utmaningar med att genomföra nya GLP. Modultänkandet är främmande för såväl lärare som studerande. Studier på 3 studiepoäng upplevs som besvärliga och belastande i lång matematik. Även moduler med olika omfattningar medför utmaningar i arbetsordningen, och lösningarna stöder inte alltid ett maximalt lärande. (Gymnasirektor 3)

Det är utmanande att ordna studieavsnitt som avviker från omfattningen på två studiepoäng i ett system med fem perioder. Det är däremot svårt att ändra periodsystemet på grund av de kommunikationsförbindelser som påverkar oss. (Gymnasirektor 11)

Integrationen av olika läroämnen i gemensamma helheter har upplevts som utmanande, men i en del gymnasier har man lyckats med den biten. Man har till exempel börjat med små steg, och målet har kunnat vara att varje lärare har något gemensamt eller något samarbete under läsåret. En del av rektorerna kan berätta om framgångar med omfattande studieavsnitt som består av olika läroämnen, men det kräver omsorgsfull planering:

Bland framgångarna kan man genast nämna helheter som överskrider läroämnesgränserna, t.ex. modulen ENA/MAB/MAA/SL. Både lärarna och de studerande var nöjda med helheten och upplevde att arbetet var meningsfullt. Det var nytt och krävde mycket planering och beredning, men när avsnittet har dragits igenom en gång är det lättare

att dra den nästa gång. Förhoppningen är att få fler studieavsnitt i samma stil. Men vi går framåt med små steg så att det grundläggande arbetet inte blir lidande. (Gymnasierektor 115)

Utmaningar med att hitta ämnesövergripande studieavsnitt. Vi går framåt med små steg och jobbar med att lärarna ska ha något gemensamt med minst en annan lärare under läsåret. Också de mångsidiga kompetenserna kräver ytterligare tid att implementera. (Gymnasierektor 73)

I gymnasiet har man under detta läsår för första gången prövat samlärarskap under studieavsnitten i olika läroämnen. Försöket fortsätter även nästa läsår. (Gymnasierektor 61)

Alla gymnasielärare undervisar också på grundskolenivå, så bristen på tid och resurser för GLP-arbetet är inte tillräcklig och det går långsammare än för andra. (Gymnasierektor 58)

Vi har stora gemensamma studieavsnitt (högst 11 sp) där lärarna samarbetar på ett naturligt sätt. Det är viktigt att reservera tillräckligt med tid för beredningen och den gemensamma planeringen. (Gymnasierektor 6)

Framgångar, stora satsningar på stöd och handledning. Hos oss får studerande stöd och vi ordnar verkstäder varje vecka och ger stödtimmar. Resurser finns. – Framgång med ämnesöverskridande studieavsnitt (FINA; FINB, FIM; BI, KE). [---] (Gymnasierektor 7)

Trots olika sorters utmaningar vittnar många rektorers svar om vikten av en utvecklingsfrämjande atmosfär och i synnerhet vikten av undervisningspersonalens engagemang i genomförandet av den nya läroplanen (se även Venäläinen m.fl. 2020). Betydelsen av en utvecklingspositiv och kollegial verksamhetskultur samt pedagogiskt ledarskap framhävs i genomförandet av målen för gymnasier reformen. Enligt Saarinen m.fl. (2023, 151) är det viktigt att värna om och stärka det konkreta kollegiala samarbetet inom gymnasiet hela personal. Enligt respondenterna är det bra om ämneslärarna förbinder sig till att utveckla undervisningen och även bidra med handledning och annat stöd för lärandet. Visserligen konstaterar en del av rektorerna att det också kan finnas motstånd mot det nya bland ämneslärarna. För att tillägna sig nytt krävs en kritisk och konstruktiv granskning av de egna invanda arbetsvanorna.

Den nya GLP har tagits emot väl, och utarbetandet av studieutbudet i samarbete har varit en lyckad lösning redan under flera år. Vi har en positiv atmosfär och en arbetsgemenskap som är intresserad av utveckling. (Gymnasierektor 17)

Lärarna är väl medvetna om GLP och hur den genomförs. (Gymnasierektor 89)

Det går långsamt att ändra verksamhetskulturen och öka samarbetet, men utvecklingen sker småningom. (Gymnasierektor 39)

Vi samlas varje vecka med gymnasiet ämneslärare i grupp och utvecklar kontinuerligt studierna och elevvården. (Gymnasierektor 16)

Vi har jobbat mycket med den mångsidiga bedömningen och har just blivit klara med vårt gymnasiums modell för bedömningen. Genrepedagogiken har också varit i centrum och resulterat i ett gemensamt verktyg (Kompassen) för både lärare och studerande. Personligen tycker jag att den nya läroplanen ger möjligheter till att verkligen tänka till och att forma framtidens gymnasieutbildning. (Gymnasierektor 43)

Avslutningsvis

Varje läroplansreform är redan i sig en omfattande totalreform, och en högklassig implementering förutsätter att de personer som genomför reformen har tillräckligt med tid att tillsammans fundera, planera, utveckla, pröva och ta i bruk nya verksamhets sätt. Inom gymnasieutbildningen har två läroplansreformer genomförts med några års mellanrum. Under de senaste åren har gymnasieutbildningen också påverkats av till exempel högskolornas antagningsreform, coronapandemin och utvidgningen av läroplikten.

Läroplansreformen har framskridit relativt väl i gymnasierna, men gymnasierna har utvecklat olika delområden i varierande takt. I ljuset av det mellanbetyg som presenterats i denna publikation ser vårt lands gymnasiefält relativt oenhetligt ut – både på gott och ont. De enskilda gymnasierna har olika sorters utmaningar beroende på de lokala omständigheterna. Mindre kommuner kan ha bekymmer med möjligheterna att överhuvudtaget kunna ordna gymnasieutbildning i framtiden, medan större kommuner till exempel kan ha utmaningar med växande mängder ansökningar och studerande (Saarinen m.fl. 2023). En övergripande och grundlig utveckling av gymnasieutbildningen kräver kontinuerligt och målmedvetet samarbete på nationell, regional och lokal nivå. Gymnasiefältets erfarenheter av reformen visar att när flera aktörer i olika gymnasier runt om i landet tar små steg framåt kan förändringen i slutändan vara mycket omfattande.

Gymnasieutbildningen har förhoppningsvis en lugnare period framför sig nu än för några år sedan, i början av gymnasie reformen, och det torde finnas möjligheter för gymnasierna att vidareutveckla reformens delområden. Gymnasie reformen är inte färdig, utan det behövs fortfarande tid och stöd för att fortsätta utveckla verksamheten och genomföra reformens målsättningar. Efter det andra läsåret orsakar exempelvis de nya strukturerna på studierna fortfarande en hel del huvudbry.

Det går långsamt att ändra verksamhetssätten och öka samarbetet, men utvecklingen sker småningom. (Gymnasie rektor 39)

Det går hela tiden bättre. Att ta den nya läroplanen i besittning kräver att vi alla granskar saker på ett nytt sätt. (Gymnasie rektor 95)

Vi har varit tvungna att göra små ändringar i den ursprungliga godkända läroplanen. För att utveckla nya studieavsnitt (i olika läroämnen) behövs mer stöd från Utbildningsstyrelsen. Överlag är det utmanande att utveckla verksamhetskulturen mot ett nytt sätt att tänka. (Gymnasie rektor 2)

--- Det kommer många framgångar i vardagen! Vardagen ser ändå ljus ut, ungdomarna är fina och vi riktar blicken framåt. --- (Gymnasie rektor 77)

Källor

Gymnasiebarometern 2022. Finlands Gymnasistförbund och Forskningsstiftelsen för studier och utbildning Otus 2022. (<https://lukio.fi/lukiolaisbarometri/>)

Välbefinnandet bland barn och unga – Enkäten Hälsa i skolan 2023: Mer än en tredjedel av flickorna och var femte pojke upplever sitt hälsotillstånd som medelmåttigt eller dåligt. Institutet för hälsa och välfärds statistikrapport 49/2023. (<https://thl.fi/sv/web/thlfi-sv/statistik-och-data/statistik-efter-amne/barn-unga-och-familjer/valbefinnandet-bland-barn-och-unga-enkaten-halsa-i-skolan>)

Utbildningsstyrelsen. 2019a. Grunderna för gymnasiets läroplan 2019. Föreskrifter och anvisningar 2019:2a. Helsingfors: Utbildningsstyrelsen.

Utbildningsstyrelsen. 2019b. Grunderna för läroplanen för gymnasieutbildning för vuxna 2019. Föreskrifter och anvisningar 2019:3b. Helsingfors: Utbildningsstyrelsen.

Saarinen, J. m.fl. 2023. Lukiokoulutus uudistuu – uudistuvanko lukiot? Nationella centret för utbildningsutvärdering. Publikationer 8:2023.

Venäläinen, S. m.fl. 2020. Iakttagelser under läroplansresan – Utvärdering av implementeringen av grunderna för läroplanerna för förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen 2014. Nationella centret för utbildningsutvärdering. Publikationer 5:2020.

Kansallinen koulutuksen arviointikeskus
PL 380 (Hakaniemenranta 6)
00531 Helsinki
+358 29 533 5500

Nationella centret för utbildningsutvärdering
PB 380 (Hagnäskajen 6)
00531 Helsingfors
kirjaamo@karvi.fi

Finnish Education Evaluation Centre
P.O. Box 380 (Hakaniemenranta 6)
FI-00531 HELSINKI
karvi.fi